

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امینکی یاننده کی دائره

استانبول بوروسی :

استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۸۷ نمروده
دائرة مخصوصه

حیات

میان راه میان ... دیار داهای جوق حیات قاتلم ...

- بجه -

نفسی هر برده ۱۰ غم و شرم .

سنگی بوسته ایله ه لیرا .

(اجنبی مملکتلر ایچین ه دولار) .

ایوه و اعلان ایشاری ایچین استانبول بوروسه

مراجعت ایدیلیر .

یازی ایشلرینک مرجهی آنقره مرکزدر .

صافی : ۵۱

آنقره ، ۱۷ تشرین ثانی ، ۱۹۲۷

۲ نجی جلد

لسانمزه دأر

شو صوک آیلرده مطبوعاتمزی صیق صیق
اشغال ایدن «آقاده می» دعواسی ، لسان ، صرف
اصطلاح مسئلهلری کی اسکی و جوق قاریشیق
مسئلهلرک یکیدن اورتهیه آتیلمه سنه سبیت
ویردی . هر طرفدن تورلو تورلو فکرلر ایلری
سورولدی . براز او قویوب یازمه ییلن هر کس
بو مسئلهلرده کندیسنی متخصص عد ایتدیکی
ایچون ، مختلف پردهلردن یوکه لن بو سسلرک
نه بر باد بر آهنگسزک تولید ایتدیکی و میداند
مثبت هیچ بر فکر بولونمادیغنی عبرت و تأثرله
قید ایده ییلیرز .

لسانمزه حقنده ایلری سورولن مطالعهلر
آراسنده جوق غریب شیلره تصادف ایتدک :
تورکجه نك بوکونکی فکرلری و حسلری افاده
قابلیتندن محروم و عادتاً ابتدائی بر دیل اولدیغنی
سویله ییلر ، علم و فلسفه اصطلاحلاردن تمامیه
محروم اولدیغمزی ایلری سورورک بین الملل
اصطلاحلرک قبولنی توصیه ایده نلر ، شو صوک
سنه لرده لسانمزه جوق جوق کیرمکه باشلایان
فرنکجه کلهلری خوش کوره نلر ، ادبی ومدنی
برماضیمز اولمادیغنی عادتاً غرور و فخرایله ایلری
سوره نلر اولدی ... برکت ویرسون که بوتون بوکی
ادالارک طوطی طوطی بر کونلک عمری واردر !

بوتون بو جنس ادالره رغماً محقق اولان
بر شی وارسه اوده کوزهل تورکجه مزک هر کون
داها بارز بر شکل آلان مسعود انکشافدر .
تورکجه نك شو صوک یکر می سنه دن بری کچیردیکی
ترقی صفحه لرینی تدقیق ایده نلر ، یر یوزنده
هیچ بر لسانک بو قدر آرزمان ظرفنده بودرجه قوتلی

بر انکشافه مظهر اولمادیغنی اعتراف مجبوریتنده
قالیرلر . تورکجه ، یالکیز ادبیات لسانی اولارق
ساده لشمک و کوزه لشمکه قالماش ، علم و فلسفه
لسانی صفتیه ده یکی بر موجودیت کو سترمشدر .
بوندن یکر می سنه اول مثلاً بر فلسفه کتابی
ترجمه ایتک بزم ایچون عادتاً امکانشز کیدی ؛
حالبوکه شیمدی ، بوکونکی تورکجه ایله افاده
ایده میه جکمز همان هیچ برشی یوقدر . لسانمزه اوقدر
زنکینلشمش ، اوقدر وسعت قازانمشدر . فرانسز
مستشرقلردن «ژان دونی» ، تورکجه غرامه رینک
باش طرفنده بونی آچیقجه اعتراف ایدیور .
نیته کیم ربع عصر اول انکلیز مستشرق «کیپ»
تورک لسان و ادبیاتک تنظیماتدن بری کچیردیکی
تکاملک سرعتنه حیران و مفتون اولدیغنی
صاقلامامشدی ...

تورکجه نك تکاملی حقنده کی بو نقطه نظرک
یا کلیش تفسیر ایدیلمه می ایچون بعض قیدلر داها
علاوه ایده لم : بوکونکی تورکجه نك ، علم و صنعت
لسانی اولارق ، اعظمی کمال حدینه کلدیکی
اصلا ادعا ایتیمورز . بوکونکی ادبی لسانمزه جوق
مهمل اولدیغنی ، مکتبلر مزده حتی مطبوعاتمزده تمیزو
دوغر و تورکجه یازانلرک کیتدکجه آزدیغنی ، لسانمزه
جوق لزوم سزیره صوقولق ایسته نن «موده رن» ،
انته ره سسان ، الخ ... کی فرنک کلهلرک اسکی عرب
وعجم کلهلرینه رحمت اوقوتمه باشلادیغنی ، اصطلاح
حارمزک هنوز تمامیه تقرر ایتمه می یوزندن
علم لسانمزه بر جوق قاریشیق لقلر اولدیغنی دائماً
اعتراف ایده رز . مع مافیه بوتون بو حادثه لرک
سیلیرینی برازا طرافلیجه دوشونه جک و آ کلایه جق

اولورسه ق ، تورکجه نك بوجوق سریع تکامل
دوره سنده بو جنس شیلرک غایت طبیعی
اولدیغنی تسلیم مجبوریتنده قالیرز . بر لسانک
تکاملی ، او لسانه صاحب اولان ملتک عمومی
تکاملیه صیقی صیقی به علاقه داردر . تورکجه نك
مثلاً شو صوک یکر می سنه لک تکامل صفحه لرینی
تدقیق ایدیکز ؛ اونکله ، تورک ملتک بو مدت
ظرفنده مادی ومعنوی نه دهرین انقلابلر
کچیردیکی ، حقوقی ، اقتصادی ، بدیی ، دینی
تقلیلرینک ناصل تحوللره معروض قالدیغنی در حال
آ کلایه ییلیرسکز . اسلام مدنیتندن بوکونکی
اوروپا مدنیتنه ، قرون وسطا منطقندن یکی وعصری
ذهنیه کچمک و بونی اعظمی سرعتله یامق
اضطرارنده قالان تورک ملتی ، هنوز بو بوتون
عملیه یی اکال ایتش دکدر ؛ اجتماعی حیاتمزه
هر شعبه سنده بوکی «انتقال» دورلرینه خاص اولان
قصورلر ، ظاهری قاریشیق لقلر ، دیدیمه لر ، آراشدر .
مه لر کوزه چارپیور ؛ بوتون بونلر ، طبیعتیه ،
لسانده ده کندینی کو ستریور و کو ستره جکدر .
«حرفلرمز بوزوقدر ، املازمز مطرد دکدر ،
اصطلاحلرمز تشوشدن قورتولمادی ، طرزنده
فریاد ایده نلر ، طبیعی ، حقلیدرلر ؛ فقط بوتون
بوفریادلره رغماً ، مملکتک عمومی تکاملیه
مترافق اولارق ، علم و ادبیات لسانمزه مهادی
انکشاف ایتمکده اولدیغنی ده اونو تمامیه لم . حیاتک
هر شعبه سنده اولدینی کی لسانده کی بو انقلاب
وانکشاف ده اوقدر سرعتلیدرکه ، بونی شیمیدین
رسمی هیئتله تثبیت و توقیفه قالدیشیق امکانشز
و معناسردر .

ترقی فکرینک منشأ و نظامی

۱۹ نجی عصره کبررکی

- ۱۵ -

(لوق) ك احسانجیلغه مستند و ده بیژم ، منتهی فلسفه سی اون سکزنجی عصر نهایتنه دوغرو سربست تفکرو علمی قفایه بویوک برکشایش و برمشدی . یکی تفکر ك ثلاث عصره یاقین غلبانندن سوکرا آرتق جانلی طبیعتك ده علم و فلسفه سیله شدتله علاقه دار یارایجی یکی عالمی یتشمکه باشلادی . سما عالمك میخاییکیتی " نیوتون قانونی " ایله تثبیت ایدلکدن سوکرا بورژووازینک طبیعتنه حاکم اولق امید امانلسز بر جوشش قازاندی . شیمدی بره و اوژرنده ساکن بولونان ذری الحیات ده یکی بر نظره توجه ایتمک لازمدی . چونکه طبیعتك یالکز بر قسمنك قانونی اولوب دیکرینک فرضاری بولونمهنی منطق قبول ایده مزیدی . واقعا اونك بروحدت و آهنگ اولدیقنی متفکر لرد هاجوة ن سه زمشلدی . یالکز بو آهنگی متافیزیک و یامیریعی بر طاقم تصور لرله افاده ایدوب ، دها ایلرینه کیده مبور لر دی . فعالیت و مؤثریت عاشقی اولان یکیلر بو صفه بی ابر کیچ آشه جقردی . یالکز قارشیلرنده ثولوزینک دوغمانیزمی ایله بو تربیه ده یتشمش بر سپریتوالیزم و بونلرله اتفاق ایتش بر اداره واردی . بونلرله اولا قانلی و سوره کلی بر بوغوشمه تجربه ایدلکدن سوکرا « وه ستفالیه » معاهده سیله تساخ بر نیسینه مستند سوزده بر متارکه عقد اولوندی . فقط یکیلر ایچون لازم اولان متارکه دکل ، طفردی . بناء علیه حرب تکرار باشلایه جقدی . قوتله ن ملی لسانلر ، مطبعه و یکی بر فکر یاتجیلق اسکیک دو شمانلرینه یکی سلا حلرده و برمشدی . برده بونلر تجربه ایدیلیدی . (۱۸) نجی عصر ك اوج ثلشنده فی الحقیقه اوده یاپیلدی . فقط خصم بر درلو یره سه ریلوردی چونکه بونلری قوللاغنی کندیسیده اوکره نمشدی . فکر ك استقناد کاهی فکر اولارق قالدجه هر کسک فکری حقیقی اولق و حریت ایدیلک و بالنتیجه « حریت تفکر » محترم اولق لازمدی . فقط نه اسکیلر ، نه ده یکیلر بو پر نیسی صمیمتله تطبیق و دوام ایتدیره مزلردی . چونکه طرفینک اراده لری بر برینه تمامأ صدعقیده و میلانلرک تأثیر لری آلتنده بولونیوردی . بر طرف سعادت و کمالی ماضینک روشنده و حقیقی سلامتی سواده تصور ایده رکن دیکر لری بونک عکسکی دوشونوبور لردی . ماضینک واقعه لره مستند حقیقی بر ایضاحه کونوره جک بولی بوله دن یاپیله جق فکر یاتجیلق معرفت لرنک دوامی بر طفری اولامازدی . (وبقو) نك « یکی علم » نامیله آجدینی تاریخ فلسفه سی و سوکرا فیلولوزی طفر ایچون کافی دکلردی . چونکه بشر تاریخی اساساً طبیعت تاریخنندن بر جزو دی . طبیعتك

بوتون تاریخی ایضاح ایده جک یکی بر علم و فلسفه یاپیله مدجده بر جزو ك ماهیت و قیمتی اوژرنده الی نهایت مناقشه ایدیله بیلیردی . (لامه تری) ، (هه لوه تیوس) و (قابانیس) لرك یاپدق لری کبی یالکز قیزیک طبیعتدن آلتینان معطالره تعمیمی واستیلاجی بر ماریالیزمه دایمق دخی اساسی برشی دکلدی . چونکه بوراده ماده دن حیاته تجربه و مشاهده ایله دکل علی العجله یاپیلمش بر طاقم قیاس و تشبیه لره کچیلدیکندن بونلرک قارشیلرینه در حال سپریتوالیت تربیه لی بر طاقم ویتالیستر جیقور و بجران یاتشه جفته یالکس آرتق خیالبرور بررومانیزم روحی دوغوبور و نتیجه ده حیات نه بر میتولوزی و یا عنعنه ، نه ده حقیقی برشأیت اولق حیثیترینی محافظه ایده میهرک خیالی بررومان و یافاستازی کبی کورونمکه باشلاپور . انگلیزلر بر درجه مستثا اولق اوژره فرانس و آلمان بورژووازینک (۱۸) نجی عصر نهایتلرنده کی عمومی حالت روحیه سی بو صرکزده ایکن یوقاریده عرض ایتدیکم فلسفی علاقه لی یارایجی طبیعات عالمی امداده یتشیور . بونلر موجود معلوماتی نشر ایله اکتفا ایتیه رک تجربی اصوللره « کتاب طبیعت » ده کی حادثه لری تقلید واستجلا به جهد ایدیورلر . مثلاً سوه چلی (لینه) [۱۷۰۷ - ۱۷۷۸] ، « طبیعتك سیستمی » نام آریله نباتاتك ایلك تصنیفجیسی اولبور و فرانسز نباتاتجیسی (برنارد دو ژوسو) [۱۶۹۳ - ۱۷۷۷] ده بونی تعقیب و یکی بر تصنیف اقامه ایدیور . (لینه) ، عینی زمانده برجنسندن اولان بوتون نباتات نوعلرنک منشأ ده نك بر نوع اولوب و عصرلردن سوکرا استحاله ایتدک لرنی ایلری سورویور . (لینه) دن سوکرا (بوفون) [۱۷۰۷ - ۱۷۷۸] ده نوعلرک کرک حیوانات و کرک نباتاتده کی تخالفلرنک بر تکامل آری اولدینی رأینده بولونیور . یالکز تعصب بونلرک ایکسینه ده چیقیشه رق « ارض ایله سمدن سوکرا هر مخلوقك دها دنیا باشلانغیچنده هپ بردن آله طرفندن خلق ایدیلدک لرنی » اخطار ایتك صورتیله فکر لرنی کری آلدیریور . بونلردن دها سوکرا کلن (لامارک) [۱۷۴۴ - ۱۸۲۹] ده (۱۸۰۹) ده نشر ایتدیکی « فیلولوزوفی و ثولوزیک » نام شاه اثرنده عینی قناعتلری نشر ایتدکدن سوکرا یه عینی تعصبک تهدیدلرینه اوغراپور . یالکز بو تهدید اولاهپ آریستوقرات زمره دن و یا بونلرک بنده لرندن کلیور . (کوویه) [۱۷۶۹ - ۱۸۳۲] ایسه (لامارک) و (بوفون) ه تام معارض بر تلقی طاشیدینی ایچون زمانك ارکان و متنفذاتی نظرنده پك شهرتی بر موقع آلیور . ایشه بوتون بوسیلر تکامل نظریه سنك (داروین) کلنجه یه قادار توقفه اوغرامه سنده مهم بر عامل اولبور . فرانسز انقلابك کلیسا سلطه سنه قارشى آلدینی جذری وضیت ، (ناپولیون) ك بویوک راهبر و زادگانك عودت لرنه مساعده ایتمه سیله بر رویا کبی کلوب کچدیکندن فرانسه ، (۱۹) نجی عصرک نصفنه قادار رومانیک روحیلر و یا انقلاب عکس العملیلرنک آلتدن بر درلو قورولامیور . آلمان یایی

ایسه بالعکس الكجان دامارندن او یاند بره رق یپ یکی بر « دو یچلاند » ك دو غمه سنی تعجیل ایتش بولونیور . (قانت) ك علی الاطلاق انسانیتجی و مجرد مفکوره کی آلمانلری اونك شا کردی (فیخته) [۱۷۶۹ - ۱۸۱۴] دن اعتباراً آرتق آله و کبی بر بنك قازانه رق فلسفی یعنی سیستماتیک بر ملینجیلکله تعضو ایتمه باشلاپور . انگلیز بورژووازینک رقابته معروض قالان و نتیجه ده مغلوب اولان فرانسز انقلابیلری ایده ثولوزیلرله بر برلرنی اعما ایتدکدن سوکرا معتدللره عکس العملیلر فرانسینی (لوفی فیلیپ) ك قرالنی زمانته قادار [۱۸۳۰ - ۱۸۴۸] احتیاط و بصیرتله اداره ایتمهکه چالیشدیلر و بو آئنده قوتلرنی یکیدن طولایان بورژووازی ، (لوفی فیلیپ) ك سلطنتنده اسکی امتیازی زادگان و رهبان صنفی برینه قائم اولدی . آرتق مملکتده حاکم اولق ایسته یلر محدود و حریص بر طاقم سرمایه دارلردی . دیکر طرفه ده بونلرک غدار حاکمیتلری آلتنده قایر قه لرده ایشله ین غیر ممنون عمله لر فوق العاده بر یکون اولشدی . آرا ده موازنه بی بولاییمك غایه سیله در که ده موقراسی اساسلری اوژرینه مستند بر جمهوریت اعلان [۱۸۴۸] ایدیلدی . و تحصل ایدن بویکی اقتصادی و اجتماعی بجران عینی زمانده اولجه علی الاطلاق اقتصاده چالیشانلردن باشقه برده اجتماعی اقتصاد متفکر لری یتشیدردی :

(سن سیون) [۱۷۶۰ - ۱۸۲۵] و (فوریه) [۱۷۲۸ - ۱۸۳۷] کبی . بونلرک غایه سی علم و صنایع واسطه سیله بشرینک و بالخاصه عمله و مستهلک لرك مادی ، اخلاقی و فکری حیات شرطلرنی تعدیل و اصلاح ایتمکدی .

انگلیز بورژووازیسی فرانسز بورژووازیسندن دها ایلری بولونمق حبیله (آدام سیمت) [۱۷۲۳ - ۱۷۹۰] ، (ویلیام پیت) [۱۷۵۹ - ۱۸۰۶] (داوید ریقاردو) [۱۷۷۲ - ۱۸۲۳] کبی پك مشهور اقتصادچیلر و (روبه رت ثووه) [۱۷۷۱ - ۱۸۶۹] و (غودوه) [۱۷۵۶ - ۱۸۳۶] کبی سوسیالیستلر یتشیدردی . بونلردن ماعدا اجتماعی اقتصاد مسئله لرنی فلسفی بر نقطه نظر دن ملاحظه ایدن (به نتام) [۱۷۴۸ - ۱۸۳۲] و (مالتوس) [۱۷۶۶ - ۱۸۳۴] کبی اقتصادچیلر ده بونلره قانیلیدی . هر بری آری بر اجتماعی اقتصاد مکتبنک باشلری اولان بواقصادچیلر یکی و بویوک صنایع حیاتك تولید ایتدیکی اجتماعی سفالتك کرک منشأ و کرک بوسفالته چاره لر بولق ایچون قولانیله جق علاجلری حقتده مختلف کوروش طرز لرنه صاحب اولقله برابر هپسنك قائم اولدق لری مشترک بر نقطه واردی که اوده سرمایه دارلق سیستمه میله ایشچیلر صنفك منفعتلری آرا سنده ، استحصالك شرطلرنده جدی بر اصلاحات یاتق صورتیله ، آهنگ تأسیس ایتمکدی . و هپسنجه یکانه چاره بواولدینی کبی بونی یاتمق ده قابلدی .

کورولیور که (۱۹) نجی عصره کچیش سیاسی ، اداری ، فکری و اجتماعی جوق بویوک و کنتش انقلابلرله واقع اولبور . چونکه آمریکا و فرانسز اختلاللری (۱۷) و (۱۸) نجی عصر لرك شرقه

قارشی اتحاد ایتدکلی « دول معظمه » نفوذ
سیاستلرینه صغوق بر دوش کبی ایتدکن صوکر
اسکی و یکی دنیاده عنعنوی مونارشی موازنه سنک
بوزولدیغنی کوستره ن صالغین انقلابلر تلاش ویریمی
قاجینلاماز بر حال آلیور. ملکیت، یاره وین المل

مناسبتلر مسئله سی یکیدن موضوع بحث اولیور و هر
برسی یکی بر حل چاره سی ایتبور. چونکه انقلابلر
عمومیتله فعالیت دورلری اولوب بوشلارده بر طرفدن
اولجه اکیلش فکرلرک حصادی بایلیرکن دیگر
طرفدن ده یکی تخملرک اکیلنه سنده مساعد بوش تارلار
قارشینده قالدیر. یالکز بو یکی آکه احتیاجی
اختلالردن صوکر آکترین باش کوستردیکی ایچون
قوتلری اسکی جبهه دن یکی جبهه یه جویروب طوبلامق
و بوجهه ده اکیلنه سی ایجاب ایدن فکرلری بردنبره
تصریح و تعین ایتک ایتنه ندیکی کبی چابوق اولماز.
دوشونملی که قارلر، بویوک تیماروزعامت صاحب قوتلر
جسم و قوتلرک متولیلری راهلر، اعشار ملتزلری
و خلق اولجه هیچ دوشونمه دکلی و یک طبیعی
بولدقلری اسکی اجتماعی دورنه نک بردنبره بوزولدیغنی
و بونک طبیعی اولما یوب افکارک تحوللرینه تابع صنعی
برشی اولدیغنی بردنبره کوردیلر. بناء علیه یکی اجتماعی
نظام ایچون ملکیت، یاره و بین الملل مناسبتلر مسئله لرینک
یکی باشدن حل ایدیله سندن باشقه بر چاره یوقدی.
ایسته بر آرز یوقاریده عرض ایتدیکم بویوک اقتصادجی
و سوسیالیتلر اسکی حصادلری آلتدیفندن دولایی
بوش قالمش تارلارله یکی تجارت و صنایعک دوغوردیغنی
سرعتله متداول بویوک نقد سرمایه و بونلری استحصالده
مهم ماسعیسی اولان عمله صنفه عائد احتیاجلرک ایلک
آکینجیلری اولدیلر. دیگر طرفدن بویوک و سیریم
استحصالات کیش و امین مخرجلره محتاج اولدیفندن
ملتلر آراسنده کی مناسبتلرکده یکی بر نظامه دوغرو
کیتنه سی ضروری اولدیغنی کبی سرمایه دارلرله عمله نک
شوق و امنیتله چالیشه بیله لری ملکیت، نقد و بین الملل
مناسبتلرکده یکیدن تنظیمنه متوققدی. و فی الحقیقه
(۱۹) و (۲۰) نجی عصری اک جوق اشغال
ایده جک مسئله لرده بونلر اولدی. (۱۸) نجی
عصرک متافیزیک و فکریاتیقلدن بکلهدیکی یوکسک
رهبرک بوانقلابلرک عقیده بردنبره قیمتدن دوشه رک
کرک فلسفه و کرک مفکوره لرده، آلمانیا مستثنائولق اوزره
امثالیز برریشانلق و داغنیقلق و بویوک مقابل طبیعیات،
اقتصادیات و اجتماعیاتده یکی بر شعور و طوبولوق
دوغدی. مع مافیه بو یکی فکرلرک خلق طبقه لرینه
قادر انتشاری ایچون یاریم عصردن فضله بر زمان
کجدی. چونکه ابتدائی تحصیلک بوتون خلقه
تشمیلی احتیاجی آنجق اختلالر ویا بویوک اجتماعی
فلاکتلردن صوکر ادراک ایدیلشدی. بوسیلردن درکه
(۱۸) نجی عصرک نهایتی آوروپا ایمپراطورلقلری ایچون
یتابیدن متولد بر قیصرلوق دوری و مستملکه لری توسیع
طرفدارلری ایچون ده آغیز طادیله چالیشه مایه جقلری بر
هنکامه اولشدی. فضله اولارق آنامملکتلرله مستملکه لر
آراسنده کی اتصال واسطه لری اوقادار بطی و بوروجی
ایدی که بونلری آرزو ایدیلدیکی طرزده تمثیل و استنار

سیاسی تفکیار و جمعیت

— ۳ —

أله اسکی زمانک دولتی

فلاسیک تفکر دورینک سیاسی نظریه لرینی تدقیق
ایتمه دن اول آلهن اسکی زمانک دولت مؤسسه سنده
کوز کزدیرمک مجبورینی واردر. بوراده بزى أك زیاده
علاقه دارایدن شی هرشیدن اول فردک دولته؛ دولته
فرده قارشی آلدینی وضعتدر. اسکی آلهن دنیاسیله
مشغول اولان عالمک فکرلری آراسنده جوق بویوک
اختلافلر کوزه چاربار. منبعلرک آزانی؛ اختلافلرک
آرتماسینده هر حالده قوتلی بر عاملدر. بز، فرد
و دولت آراسینده کی مناسبتلره تعلق ایدن مطالعه لری
ایکی یه آیراییلیر: برنجی تلقی یه کوره: آلهن دولته
فردک حقوقی صلاحیتلری جوق محدوددر، فرد؛
قانونک مرعیت قازانماسی خصوصنده عامل اولور،
دولت حیاته اشتراک ایتک حقنی حائزدر. فاقاط بونک
خارجنده، دولت هر شیدر. فرد؛ دولت ایچنده
تام معناسیله آریشدیر. موده رن دولته فردیله آلهن
دوانته فردی بری برینه قطعیا بکزه مه ز. آلهن
دولته کی حریت مفهومی ده جوق باشقا برشیدر.
ایکنجی تلقی یه کوره: آلهن دولتی، فرده کنیش
صلاحیتلر و برمشدر. آلهن دولتلرینک اسملری بیله
« مفرد » ده کیل جمعدر. بوندن ده آکلاشیله بیلیرکه:
دولت؛ وطنداشلر جمعیتی، وطنداشلر اتحادی شکلنده
بر مؤسسه در.

بو بری برینه ضد: آکه طرز لرینی اطرافلی
صورتده ایضاح ایتمه دن اول، محاکمه لرک باشلانغیج
نوقطالرینی آراشدیرمالی بز. برنجی مطالعه طرزى؛
أفلاطون و آریستوتله سک یازیلرینه استناد ایدر.
ایتمک آستاری یوزندن بهالی یه اوطوران بر ایش
اولبوردی. مثلاً قاناداده کی فرانسلر، هندستانده کی
انگلزلر آنا وطنلریله اولان مناسبتلرینک کوجلک
وندرقی یوزندن آیری فکر و علاقهره وحقی لسانه
صاحب بر رملت اولغه باشلامشلردی. ایسته بودولت،
جمعیت، معیشت و تکنیکلرک بحرانلری ایچنده یکی و مثبت
فکرلرک خلق طبقه سنده حلونه و یکی تکنیکک تأسیسه
قادر برشی یاغی و برشی دوغورمق ایچون مخیله
و حسابیلرینی اعظمی درجه ده کره رومانیکلر اولدی.
بونک ایچون رومانیزم اختلاجلری (۱۸) نجی عصردن
صوکرادوغان و تارینغه امثالی کورولمیش اکطاشقین
واک ساری و عینی زمانده اک مجهز بر مدنیتک آش
ایرمه و دوغوم آغریلرینه بکزه نیله بیلیر.

مصطفی شکیب

فاقاط أفلاطون و آریستوتله سنده فرده دولت مؤسسه.
سنده معین بر موقع و برمشدر. فیلوزوف (اوزمانک
معناسیله مختلف عاملره صاحب شخصیت)؛ یالکز
« ای دولت » اشتراک ایدیه بیلیر، فنا بر دولته
ایسه اونک یالکز وجودی « مقیم » در، فکری،
روحی ده کیل، (أفلاطون: Theaet). آریستو-
تله سک دولت تلقیسی حقنده کی یا کلش مطالعه لری
دولت حقونه واقف اولماسندن ایله لری کلیر،
(ویلامووتیز = مولله ندورف). آریستوتله س عینی
زمانده مورخ ده ده کیلدر. اسکی آلهن دولتی بویکی
متفکرک یازیلرینه کوره مطالعه ایتک هیچ شبهه سز
خطالی بر شیدر. چونکه: هر ایکی متفکرده خلقک
دولت ایشلرینه قاریشاماسنه، یالکز متفکرلرک،
اقتدار صاحب لرینک حاکم اولماسنه، قوتلی بر حکومتک
تشکله طرفداردرلر. أفلاطون « دولت » ی نهایت بر
پروژه در. أفلاطونه کوره بو پروژه تطبیق ایدینبره
سیاسی وضعیتده حقیق بر صلاح حصول کلش اول-
جقدر. قانت، فیخته، هه غهل کبی متفکرلرک دولت
حقنده کی مطالعه لری بز نه ناصل او دورک آلمان دولتی
ایضاح ایدیه منسه أفلاطون، آریستوتله سنده آلهن
دولتی حقنده مثبت بر مقیاس اولمازلر، (بهلی نهق):
Allgemeine Staatslehre). أفلاطون دولته
استناد ایدیه نلر؛ آلهن دولت مؤسسه سنی جوق بر طرفلی
مطالعه ایتک خطاسندن کندیلرینی قورتارامبورلر،
عینی زمانده افلاطونک سیاسی فکرلرینی - مختلف
أساسلری احوال ایدیه رک - یالکز معین بر ته زک
مدافعه سی ایچین أساس اتحاد ایدیورلر. مثلاً: شتال
Stahl (حقوق فلسفه سی)؛ أفلاطونه استناد ایدیه رک
آله نلرده سوبزه قتیف حقوق مفهومک انکشاف ایتمه دیکی
مطالعه سنی ایله لری یه سورویور. أفلاطون و آریستوتله سه
استناد ایدیه رک وجوده کتیریلن آلهن نیی، یالکز
« فکری » بر ماهیتی حائزدر.

آلهن اسکی زمانک دولت تلقیسی؛ اون آلتنجی
واون بدنجی عصرلرک تفکر حیاته نده بویوک بررول
اوینیور. بو عصرلرده انکشاف ایدن سیاسی نظریه لر؛
آلهن اسکی زمانه استناد ایدر. اک زیاده کوزه
چاربان نوقطاشودرکه: آوروپاده انکشافه باشلان
موده رن دولته آلهن دولتی آراسنده صریح خطر
چیزیله مشدر. هر ایکی دولته بری برندن باشقا بر
شی اولما یاغنی تلقیسی مختلف بویوک متفکرلرده حاکمدر.
مونتسکیو Montesquieu بیله آلهن اسکی زمانک
حریت تلقیسیله موده رن حریت آراسنده کی تضادی
مشاهده ایدیه میور. (اوکا کوره حریت؛ یالکز معتدل
حکومت شکلرلنده موجود اولاییلر.) مه نه کلر، آسیرلر
استننا ایدیلک شرطیله روصونک حریت ایدیه آلی،
آک دوغرو بر طرزده آلهن دوات تلقیسه استناد
ایدیر. حتی روصوده - ایله ریده داها واضح بر
صورتده کوروله جکی وجهله - ده موقراسینک یالکز
کوجوک دولتلرده تطبیق ایدیله میه جکنه قانعدر.
اون دو قوزنجی عصرده کی آلمان دولت علمی ده هر
ایکی حریت تلقیسی آراسنده فرق اولما دیغنی طن ایدیور.
هه غهل دیورکه: « آتنده جانلی بر حریت، جانلی بر
عادات و عرفان مساواتی واردی. »